

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 88 5000 AB Tilburg

Stichting voor Montessori-onderwijs Zuidoost Nederland
Schoutlaan 11A
6002 EA WEERT

Locatie Tilburg

Spoorlaan 420
Postbus 88
5000 AB Tilburg
www.onderwijsinspectie.nl

Contact

T (088) 669 63 79
F (088) 669 60 50
tilburg@owinsp.nl

Onze referentie

4323084/15SY/41167/CM

Bijlage(n)

Definitief rapport van het
stelselonderzoek 2012-2013

Datum 24 april 2014
Betreft Definitief rapport stelselonderzoek 2013-2014

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u nogmaals het definitieve rapport van het stelselonderzoek op Montessorischool Helmond op 17 februari 2014 voor het Onderwijsverslag 2013-2014. De inspectie gaat ervan uit dat u de betreffende school en de medezeggenschapsraad direct op de hoogte stelt van dit rapport.

Het conceptrapport is naar aanleiding van uw reactie aangepast. Het eerder toegestuurd definitieve rapport van 17 april jongstleden kunt u als niet verzonden beschouwen.

Vier werkweken na de dagtekening van deze brief wordt het rapport van het onderzoek in het kader van het Onderwijsverslag 2013-2014 openbaar gemaakt. Mocht u het niet eens zijn met het definitieve rapport, dan kunt u binnen deze vier werkweken uw zienswijze schriftelijk aan de inspectie kenbaar maken. Uw zienswijze wordt dan als extra hoofdstuk aan het rapport toegevoegd.

Met vriendelijke groet,

mw. drs. M.M. Bloemhard
Inspecteur van het onderwijs

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN STELSELONDERZOEK 2013-2014

Montessorischool Helmond

Plaats : Helmond
BRIN nummer : 15SY|C1
Onderzoeksnummer : 267201
Datum onderzoek : 17 februari 2014
Datum vaststelling : 24 april 2014

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	CONCLUSIE.	13
	BIJLAGE 1 OORDELEN	15

1 INLEIDING

Op 17 februari 2014 heeft de inspectie Montessorischool Helmond bezocht in het kader van een landelijk stelselonderzoek naar de staat van het primair onderwijs in Nederland. Het doel van dit onderzoek is het verzamelen van informatie over een aantal indicatoren, waarover de inspectie rapporteert in het Onderwijsverslag 2013-2014. Deze indicatoren hebben betrekking op de opbrengsten, het onderwijsleerproces, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg. Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven is tevens standaard gecontroleerd of de school voldoet aan bepaalde wettelijke voorschriften, waaronder de onderwijstijd.

Bijlage 1 bij dit rapport bevat een overzicht van de indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

De bevindingen uit het stelselonderzoek worden gebruikt om te bezien of het reeds aan de school toegekende basisarrangement kan worden gehandhaafd. Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijk verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en andere documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij:
 - schooldocumenten, handelingsplannen en groepsplannen zijn bestudeerd;
 - in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de onderbouwgroepen 1 en 2, middenbouwgroepen 1 en 2, tussenbouwgroep, speerpuntgroep en bovenbouwgroep;
 - gesprekken met de directie, de intern begeleider en met leraren zijn gevoerd;

- een eindgesprek met de directie, de intern begeleiding en de voorzitter van het College van Bestuur, na afloop van het schoolbezoek is gevoerd.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek op Montessorischool Helmond naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie. Bijlage 1 van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

2 BEVINDINGEN

Algemeen beeld

Bijlage 1 van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

Uit dit overzicht valt op te maken dat op Montessorischool Helmond de kwaliteit van het onderwijs op alle onderzochte indicatoren op orde is.

Het onderstaand geschetste kwaliteitsprofiel heeft de school mede bereikt dankzij extra inspanningen om de noodzakelijke veranderingen in de onderwijskwaliteit te realiseren. Leraren (en leerlingen) hebben een roerige tijd achter de rug. Door de interventies van het bevoegd gezag, een duidelijke onderwijskundige koers door de nieuwe schoolleiding en intern begeleiding, maar vooral ook door de inzet van de leraren, krijgen leerlingen nu onderwijs in een gestructureerde, ordelijke en rustige leeromgeving.

De positieve gevolgen van deze veranderingen blijven dan ook niet uit. Zo liggen de eindopbrengsten weer op het niveau dat verwacht mag worden, groeit het aantal leerlingen vanuit de onderbouw, is de communicatie met ouders meer toegankelijk dan voorheen en werken leraren weer met passie en gedrevenheid aan het Montessoriaans onderwijs.

Het huidige management geeft dan ook aan trots te zijn op de leerbaarheid van de leraren en het vertrouwen dat ze van het team ontvangt. Leraren zijn trots op hun veerkracht en ervaren nu een positief leiderschap om samen verder inhoud te geven aan onderwijs en opvoeding, zoals de visie van de Montessorischool Helmond voorstaat.

Montessorischool Helmond laat een overwegend positief kwaliteitsprofiel zien. Zo zijn de gemiddelde, over drie jaar genomen, eindresultaten en de tussenopbrengsten (januari 2014) voldoende. Daarnaast ligt de kwaliteit van de afstemming, het respectvol omgaan met elkaar en de anderen (schoolklimaat) en het borgen (kwaliteitszorg) op een hoog niveau. De meeste andere indicatoren voldoen aan de norm. Enkele als voldoende beoordeelde indicatoren laten toch nog een kwetsbaar beeld zien, zoals de taakgerichtheid van leerlingen en het planmatig uitvoeren van de extra zorg. De leraren staan namelijk midden in het proces van het verbeteren van het opbrengst- en handelingsgericht werken.

Opbrengsten

De gemiddelde eindopbrengsten (2011, 2012 en 2013) zijn voldoende. In 2011 voldoen de eindopbrengsten (nipt) aan het landelijke gemiddelde, maar in 2012 dalen de resultaten van de leerlingen onder de ondergrens. In 2013 stijgen de opbrengsten naar boven de ondergrens. Hoewel het oordeel op de (gemiddelde) eindopbrengsten voldoende is, kunnen de opbrengsten aan het eind van de basisschool naar verwachting nog worden verbeterd gezien de huidige ontwikkeling. Het perspectief voor de eindopbrengsten in 2014, gelet op de resultaten bij begrijpend lezen en rekenen en wiskunde van groep 7 (2012-2013), lijkt gunstig.

De tussentijdse resultaten voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde zijn voor alle vijf onderzochte toetsen van het leerlingvolgsysteem op orde (technisch lezen leerjaar 3 en 4, rekenen en wiskunde leerjaar 4 en 6, begrijpend lezen leerjaar 6).

Voor drie leerlingen in groep 8 heeft de school ontwikkelingsperspectieven opgesteld. De inspectie heeft twee ontwikkelingsperspectieven bij haar oordeel op deze indicator (1.4) betrokken. Het derde ontwikkelingsperspectief is nog niet zo lang geleden opgesteld voor een leerling dat is teruggeplaatst in groep 7 vanuit het speciaal basisonderwijs. Uit de analyse van beide ontwikkelingsperspectieven blijkt dat de leerlingen voor wie het betreft uiteindelijk het opgestelde perspectief bereiken voor meerdere vakken. De kanttekening hierbij is dat het aanbod, gebaseerd op de tussendoelen, nog meer plannend van aard kan zijn. Daarnaast kan de school een nog hogere leerrendementsverwachting nastreven, waarbij naast de capaciteiten van de leerling, ook de bevorderende factoren in ogenschouw wordt genomen.

De opbrengsten voor de sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht. De school volgt systematisch de sociale competenties met behulp van een genormeerd instrumentarium.

Het onderwijsleerproces

De inhoud van het aanbod en de werkwijze van de leraren voldoen aan de kwaliteitseis, die de inspectie daaraan stelt. De leerlingen krijgen tot en met groep 8 de leerinhouden aangeboden, de drie leerlingen met een ontwikkelingsperspectief daarop uitgezonderd. In de onderbouwgroepen bieden leraren de (tussen)doelen aan om een doorgaande lijn te bewerkstelligen. Voor de ouders maken zij dit zichtbaar door de doelen op te hangen in de klas.

De leraren bereiden de lessen goed voor. Ze zorgen er voor dat leerlingen op hun eigen niveau werken. De leerlingen weten aan welke doelen ze gaan werken.

De wijze waarop de leraren de leerinhouden, de verwerkingsopdrachten en de uitleg afstemmen op het niveau van de individuele leerling is een voorbeeld voor anderen. Bovendien mogen zowel de best presterende als de mindere presterende leerlingen hun talenten structureel tot uitvoer brengen, bijvoorbeeld door het presenteren van breakdance lessen, het volgen van lessen in een andere taal of techniek. De inspectie waardeert in hoge mate de kwaliteit waarop de leraar afstemt op de onderwijsbehoeften van het (individuele) kind.

Leraren geven respectvol en positief feedback op het antwoord van de leerling (product) en hoe dit antwoord tot stand komt (procesfeedback). Door zich bewust meer te richten op de zone van de naaste ontwikkeling van de leerlingen, kan de leraar de kwaliteit van zijn/haar feedback nog vergroten.

Schoolklimaat

Meerdere keren per jaar onderzoekt de school om (tijdig) zicht te hebben hoe leerlingen en leraren hun (sociale) veiligheid, waaronder welbevinden, beleven. De school is verder in het bezit van een veiligheidsbeleidsplan. Verder zijn er in de klas en in de school allerlei leefregels waar kinderen en leraren zich aan houden. Ook heeft de school afspraken gemaakt om incidenten te voorkomen (bijvoorbeeld ten aanzien van pesten) en hoe leraren incidenten moeten afhandelen. Vierjaarlijks brengt het bevoegd gezag de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel in beeld.

Actief burgerschap en sociale integratie

De school schenkt voldoende aandacht aan mogelijke risico's in de sociale context van de school en de opvattingen en uitingen van leerlingen op het terrein van burgerschap en integratie. Wel wijst de inspectie er op dat de evaluatie van de resultaten van het onderwijs in burgerschap nog verdere uitwerking behoeft.

Zorg en begeleiding

De leraren realiseren in de praktijk al dat zij leerlingen, die moeite hebben met bepaalde leerstofonderdelen, extra uitleg en extra verwerkingstijd geven. Dit gebeurt vanaf 2013 planmatig met het zogeheten 'onderwijscontinuüm en groepsplan', welke tot stand komt na het signaleren van de vorderingen en ontwikkeling van leerlingen. Hiervoor staan niet alleen de methodegebonden en methodeonafhankelijke toetsen ter beschikking, maar ook hanteren leraren een gestandaardiseerd observatie-instrument, een instrument voor de sociale

competenties en een niet-cognitieve test. Daarnaast zijn er ook protocollen om dyslexie, dyscalculie en hoogbegaafdheid in een vroeg stadium op te sporen.

Leraren analyseren en bespreken samen met de schoolleiding en de intern begeleiding vervolgens wat de aard van het probleem is. Ook voeren zij diagnostische gesprekken met de leerlingen of, indien nodig, maakt de intern begeleider gebruik van diagnostische testen.

Een aandachtspunt is om uit de registraties van de methodegebonden toetsen conclusies te trekken op leerling/groepsniveau en om deze bevindingen vervolgens te betrekken bij de analyse/diagnose.

Terwijl de kwaliteit van de afstemming op de onderwijsbehoeften in hoge mate in de lessen te zien is, is minder zichtbaar hoe de leraren handen en voeten geven aan de extra zorg voor die leerlingen die met het reguliere aanbod en aanpak niet mee kunnen en waarbij zelfs de verlengde instructie niet toereikend genoeg is voor hun prestaties. Hoewel de zogenaamde intensieve groep niet aan de aandacht en hulp van de leraar ontsnapt, blijft het (ortho)didactisch handelen nog een ontwikkelpunt. Hiervan is het schoolmanagement zich bewust en om de kwaliteit van het handelen van de leraar beter af te stemmen op de extra onderwijsbehoeften van de leerlingen, begeleidt een extern deskundige het team. Zo maken leraren kennis met diverse handelingsniveaus om deze toe te kunnen passen in de dagelijkse praktijk. De teamleden tonen zich enthousiast om de nieuw geleerde vaardigheden en attitude in de praktijk te brengen. Bovendien leren de leraren ook hoe zij hun geplande zorg effectief en doelmatig kunnen evalueren.

Zowel het management als het bevoegd gezag en de leraren hebben het besef getoond dat een inhaalslag nodig is. Met de verworven 'tools' professionaliseert het team zich steeds verder om de kwaliteit van de leerlingenzorg specifiek en het onderwijs in het algemeen, te versterken.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg is in voldoende mate ontwikkeld voor wat betreft het zicht op de samenstelling van de leerlingenpopulatie, de evaluatie van leeropbrengsten en het proces van onderwijs en leren, de planmatige aanpak van schoolverbetering en de verantwoording van de onderwijskwaliteit aan belanghebbenden. Het actief vasthouden van de bereikte kwaliteit is in hoge mate ontwikkeld.

De school beschikt over een cyclisch kwaliteitssysteem waarmee de kwaliteit van het onderwijs continue op planmatige wijze verder wordt ontwikkeld. De visie van de school geeft hierbij duidelijk de koers aan.

Om prioriteiten in haar ontwikkeling te kunnen stellen, verzamelt en analyseert de school gegevens over haar eigen uitgangssituatie. Zo heeft zij voldoende zicht op de onderwijsbehoeften die voortkomen uit specifieke kenmerken van de leerlingenpopulatie. De investering die het team deed in het creëren van een veilige en gestructureerde (speel-)leeromgeving, is hier een voorbeeld van.

Daarnaast bepalen de conclusies uit opbrengstevaluaties in belangrijke mate de keuze voor verbeteronderwerpen. Onder het motto '*Samen plezierig presteren*' heeft het team de aanpak van deze evaluatie verder ontwikkeld. Conclusies uit deze evaluaties leidden onder meer tot een versterking van het leesaanbod en van het didactisch handelen. De school geeft aan nu eigen streefdoelen te gaan vaststellen welke boven de ondergrens van de inspectie liggen en beter aansluiten bij wat van scholen met een vergelijkbare schoolbevolking mag worden verwacht. Ook heeft de school het voornemen de opbrengstevaluaties verder uit te breiden met het domein begrijpend lezen. Om de kwaliteit van het hele proces van onderwijs en leren te evalueren, maakt de school gebruik van verschillende instrumenten. Zo neemt het team kwaliteitskaarten af, legt het managementteam gerichte klassenbezoeken af en maakt de school gebruik van de bevindingen van de visitatie van de landelijke vereniging.

Het team pakte in de afgelopen jaren de noodzakelijke onderwijsverbeteringen voortvarend op. De uitvoering van deze verbetertrajecten verloopt voldoende planmatig. Sterk ontwikkeld is de wijze waarop de school de gerealiseerde kwaliteit actief vasthoudt. Hiertoe legt men de afspraken en werkwijzen helder vast in een kwaliteitshandboek. De klassenbezoeken die de directie zeer regelmatig aflegt, de klassenbezoeken die leraren bij elkaar afleggen en de geplande overlegmomenten dragen er vervolgens in hoge mate aan bij dat ieder blijft handelen overeenkomstig de gemaakte afspraken. Om deze redenen is de borging van de gerealiseerde kwaliteit als goed beoordeeld.

De school rapporteert de ouders over de kwaliteit van de onderwijsresultaten en de onderwijskundige ontwikkeling. Vermeldenswaardig is hierbij de jaarlijkse nieuwsbrief *Onderwijs en zorg* waarin ouders geïnformeerd worden over de kwaliteit van het onderwijs op de school.

3 CONCLUSIE

Kwaliteit

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op Montessorischool Helmond op de onderzochte onderdelen op orde is. Uit het onderzoek is gebleken dat de school op die gebieden geen tekortkomingen kent. Om die reden wordt het reeds aan de school toegekende basisarrangement gehandhaafd. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse, waarbij opnieuw de vraag aan de orde is of het toezichtarrangement eventueel moet worden aangepast.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

BIJLAGE 1 OORDELEN

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			•		

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	
2.6	De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			•	

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.				•
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.				•
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.				•
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.				•

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				•
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	
9.7	De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	